

JUDr. Katarína Javorčíková, členka Súdnej rady SR

Námet do diskusie na 11. zasadnutie Súdnej rady SR k bodu

5. Podnet Súdnej rady Slovenskej republiky na novelizáciu ustanovení týkajúcich sa zloženia hodnotiacich komisií a disciplinárnych senátov

V rámci tohto bodu programu má byť prejednaný:

1. legislatívny návrh predsedu súdnej rady Jána Mazáka **na zmenu ustanovenia § 27b v odsekoch 1 až 3 a ustanovenia § 119 v odseku 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich** (ďalej len Zákon o sudcoch). Podstatou navrhovanej zmeny je, že členmi hodnotiacich komisií a disciplinárnych senátov by mohli byť nielen sudcovia s prerušeným výkonom funkcie podľa § 24 ods. 4 Zákona o sudcoch, ale aj bývalí sudcovia za predpokladu, ak od skončenia výkonu ich funkcie neuplynulo viac ako 5 rokov a ak funkciu sudcu vykonávali viac ako 20 rokov.
2. K tomuto návrhu uplatnila pripomienky členka súdnej rady Lenka Praženková, ktorá upozornila na to, že zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu podľa § 25 ods. 1 Zákona o sudcoch, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu. Neviažu ho tak všetky povinnosti sudcu a nie je nositeľom všetkých práv, ktoré sudca má. Zvolením za člena hodnotiacej komisie (alebo člena disciplinárneho senátu) sa takýto osobitný vzťah neobnovuje, pretože jeho vznik nastáva vymenovaním do funkcie sudcu. Ako spôsob riešenia tejto situácie navrhla možnosť, aby **došlo k prerušeniu výkonu funkcie sudcu priamo zo zákona alebo Ústavy dovršením stanovenej vekovej hranice, napr. 65 rokov** (bez žiadosti sudcu, ale zároveň popri zachovaní možnosti skoršieho prerušenia na žiadosť sudcu podľa § 24 ods. 4 Zákona o sudcoch), **pričom by zostal zachovaný osobitný vzťah sudcu a štátu**. Ako druhú možnosť navrhla definovať osobitný status, osobitný vzťah bývalého sudcu k štátu, práva a povinnosti tzv. bývalého sudcu - teda sudcu po zániku funkcie sudcu z konkrétneho dôvodu (vek), v postavení člena hodnotiacej komisie alebo disciplinárneho senátu.

Súhlasím obsahom legislatívneho návrhu predsedu súdnej rady a súčasne považujem za dôvodné aj pripomienky Lenky Praženkovej, že je potrebné osobitný vzťah bývalého sudcu k štátu, aby mohol vykonávať funkciu člena hodnotiacich komisií, disciplinárnych senátov alebo aj iné úlohy v systéme justície.

Ako tretiu možnosť navrhujem takú legislatívnu zmenu, aby sudca mal **zachovaný status sudcu nielen do určitého veku, ale doživotne**. Podľa § 6 ods. 1 Zákona o sudcoch, v nadväznosti na čl. 145 ods. 1 Ústavy, prezident vymenúva sudcu na návrh súdnej rady bez časového obmedzenia. Podľa § 118 ods. 2,3 Zákona o sudcoch súdna rada je povinná predložiť prezidentovi návrh na odvolanie z funkcie sudcu, ktorý dosiahol 65 rokov veku. O svoj status z dôvodu dožitia určitého veku tak sudca prichádza po tom, ako je odvolaný z funkcie sudcu prezidentom republiky. Mnoho sudcov je však odborne a aj zdravotne dostatočne spôsobilých, aby mohli vykonávať funkciu sudcu aj po dosiahnutí veku 65 rokov,

a majú záujem byť naďalej v súdnictve aktívni. **Optimálnym vekom na ukončenie aktívnej rozhodovacej činnosti sudcov na všeobecných súdoch, sa javí vek 68 rokov, čo sa približuje k vekovému cenzu ukončenia funkcie ústavných sudcov.** Výkon funkcie sudcu na ústavnom súde sa pritom spája s ešte väčšou zodpovednosťou a nárokmi na odbornú pripravenosť, pretože ústavný súd rozhoduje s konečnou platnosťou a jeho rozhodnutia sú záväzné pre všetky súdy.

Po dosiahnutí veku 68 rokov, by sudca zo zákona už nemohol ďalej vykonávať rozhodovaciu činnosť, ale mohol by aktívne pôsobiť v oblastiach súdnictva, najmä v hodnotiacich a výberových komisiách, alebo v disciplinárnych senátoch.

Pri takejto legislatívnej úprave by nebolo potrebné prerušiť sudcovi výkon jeho funkcie a ani osobitne upravovať jeho vzťah k štátu po skončení aktívnej rozhodovacej činnosti pri dosiahnutí 68 rokov veku. **Zostal by mu status emeritného sudcu až do jeho dožitia .**

V Bratislave 8. júla 2020

JUDr. Katarína Javorčíková